

ที่ ๒/๑๓๕๓

๒๔๕๐

ข้อบังคับกองทัพบก

ว่าด้วยการจัดระเบียบการภายในกรมกองทหาร

ความมุ่งหมาย การจัดระเบียบการภายในกรมกองทหารให้เป็นระเบียบเรียบร้อย รัดกุมและเหมาะสม เพื่อให้ทหารปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่ในขอบเขตอันสมควรเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ทหารอยู่ในระเบียบวินัยที่ดีงาม ซึ่งเป็นยอดแห่งความปรารถนาของทางราชการ จึงให้ผู้มีหน้าที่บังคับบัญชาทหารปฏิบัติภารกิจดังต่อไปนี้

มาตรา ๑

การจัดโรงเรียน สถานที่และพื้นที่

การจัดโรงเรียน ข้อ ๑ ผู้บังคับการกรม, ผู้บังคับกองพัน, ผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยทหาร หรือผู้บังคับบัญชาซึ่งมีหน้าที่ปกครองเขตต์ทหารต้องกำหนดว่า โรงเรียนแห่งใดมีพื้นที่เท่าใด เป็นของหน่วยใด โรงเรียนส่วนใดเป็นที่อยู่ของทหารที่เก็บสิ่งของ โรงรถยนต์หรือโรงม้า ฯลฯ แล้วทำแผนผังและเครื่องหมายเก็บไว้

การจัดสถานที่และพื้นที่ ข้อ ๒ ผู้บังคับการกรม, ผู้บังคับกองพันหรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยทหาร จะต้องจัดให้มีสถานที่และพื้นที่

- ที่อยู่ทหาร
- ที่เลี้ยงอาหารและล้างภาชนะ
- ที่ถ่ายอุจจาระและปัสสาวะ
- ที่อาบน้ำ
- ที่ซักฟอกและตากเสื้อผ้า
- ที่ล้างหน้า มือ และเท้า
- ที่พักผ่อนหรือนั่งเล่นเวลาว่างราชการ
- สนามกีฬาและสนามฝึก
- ที่พักเยี่ยมญาติทหาร

นอกจากนี้ จะจัดให้มีสถานที่และพื้นที่อื่นใดอีกก็แล้วแต่จะเห็นสมควร สถานที่และพื้นที่เหล่านี้ จะต้องทำป้ายหรือเครื่องหมายแสดงไว้

มาตรา ๒

เขตต์ทหาร

ปกครองให้มีรั้วเขตต์ **ข้อ ๓** ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีหน้าที่ปกครองเขตต์ทหารจะต้องปฏิบัติ
ตามข้อบังคับทหาร ว่าด้วยการจัดการปกครองและวิธีการอสังหาริมทรัพย์
ในราชการทหารที่ ๑๒/๑๙๔๔ นอกจากนั้นเขตต์ทหารควรจัด
ให้ **๒๔๘๐**
มีรั้วเขตต์และกำหนดเส้นทางเข้าออกโดยแน่ชัดกำหนดระเบียบ
การผ่านเข้าออก **ข้อ ๔** ผู้บังคับการกรม, ผู้บังคับกองพันหรือผู้บังคับบัญชาสูงสุด
นอกเขตต์ทหาร ของหน่วยทหารจะต้องกำหนดระเบียบการผ่านเข้าออกเขตต์ทหารไม่ว่าจะ
เป็นทหารหรือบุคคลพลเรือน และสิ่งของต้องห้ามไว้โดยละเอียด

มาตรา ๓

ที่อยู่ทหาร

หลักการบรรจุ **ข้อ ๕** การบรรจุทหารเข้าประจำที่อยู่นั้น จะต้องพิจารณาบรรจุ
ทหารเข้า ให้มีจำนวนพอเหมาะ โดยพิจารณาถึง
ประจำที่อยู่ - หลักการปกครองบังคับบัญชา โดยให้ทหารได้อยู่รวมกันเป็น
หน่วยกองร้อย
- หลักของอนามัย โดยให้มีอากาศโปร่งและมีที่นอนห่างกันพอ
สมควร
เตียงนอนและตู้ **ข้อ ๖** ที่อยู่ทหาร ควรจัดให้มีเตียงนอนและตู้สำหรับให้ทหาร
นอนและใส่สรรพสิ่งของ
ป้ายติดหัวนอน **ข้อ ๗** ที่หัวนอนเตียงและตู้ให้มีป้ายบอก ยศ, นาม และสังกัด
เตียงและตู้ ติดไว้
การมีสิ่งของ **ข้อ ๘** ที่อยู่ทหาร ควรจัดให้มีพระพุทธรูปและพระบรมรูปของ
ประจำห้องที่อยู่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ทหารเคารพสักการะนอกจากนั้น ควรจัดให้มี
การเก็บสิ่งของ **ข้อ ๙** สิ่งของหลวงที่จ่ายประจำตัวทหารให้เก็บรักษาไว้ดังนี้

三

หลวงจ่ายประจำ ตัวทหาร	- ศาตราภรณ์ประจำกาย ให้เก็บไว้ในห้องศาตราภรณ์ - เครื่องแต่งกายและเครื่องประกอบเครื่องแต่งกายบางชนิด ให้เก็บไว้บนหิ้ง นอนทหารและหลังตู้ได้เตียง
บัญชีทหารและ บัญชีสิ่งของ ประจำห้องที่อยู่	ข้อ ๑๐ ที่อยู่ทหาร ควรจัดให้มีบัญชี - บัญชีรายชื่อและจำนวนทหารประจำห้อง - บัญชีรายการสิ่งของและจำนวนสิ่งของประจำห้องบัญชีเหล่านี้ให้ติดไว้ที่ข้างฝาหรือผนังห้องจัดระเบียบทหาร
เก็บของและ ศาตราภรณ์ ภายในห้อง	ข้อ ๑๑ ในห้องที่อยู่ทหารและในคู่มือทหารควรจัดระเบียบการเก็บรักษาสรรพสิ่งของต่างๆ ให้เรียบร้อยทั้งสอาดอยู่เสมอ ของสิ่งใดควรเก็บรักษาไว้ที่ใดอย่างไรนั้น ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชากำหนด

สำหรับการเก็บรักษาศาตราภรณ์ตลอด จนการรับจ่ายให้ปฏิบัติตามข้อบังคับทหาร ว่าด้วยการควบคุมศาตราภรณ์ประจำกายและประจำหน่วยที่ ๕/๒๓๑๘๐

๒๔๘๖

การตรวจสรรพ สิ่งของหลวง	ข้อ ๑๒ สรรพสิ่งของหลวงที่จ่ายประจำทหารและประจำหน่วยจะต้องได้รับการตรวจตราอันเกี่ยวแก่ความสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ ส่วนการที่จะกำหนดให้มีการตรวจกันอย่างไร เมื่อใดนั้นแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาจะเห็นสมควร
----------------------------	--

มาตรา ๔

การเลี้ยงดูทหาร

การเลี้ยงดูกระทำ ได้ ๓ วิธี	ข้อ ๑๓ การเลี้ยงดูทหารกระทำได้ ๓ วิธี ๑) หุงข้าวและทำกับข้าวเลี้ยง โดยตลอด ๒) หุงเฉพาะข้าว ๓) ให้ทหารหารับประทานเอง หน่วยทหารหน่วยใดสมควรจะจัดให้มีการเลี้ยงดูวิธีใด ให้ผู้บังคับบัญชาทหารเป็นผู้พิจารณา ถ้าจำเป็นจะต้องเลี้ยงดูตามวิธีที่ ๒-๓ แล้วให้รายงาน จำเป็นขออนุมัติต่อ ผบ.ทบ.เสียก่อน
--------------------------------	--

<p>การเลี้ยงดูวิธีที่ ๑</p>	<p>ข้อ ๑๔ การเลี้ยงดูตามวิธีที่ ๑ ให้ปฏิบัติตามระเบียบกองทัพก ว่าด้วยการประกอบอาหารเลี้ยงของ ครั้วกรมกองที่ ๗/๕๖๘๕ ทุกประการ</p>
<p>๒๔๘๑</p>	
<p>การเลี้ยงดูวิธีที่ ๒</p>	<p>ข้อ ๑๕ การเลี้ยงดูตามวิธีที่ ๒ ให้เจ้าหน้าที่หุงเฉพาะข้าวใส่ ภาชนะจ่ายทหาร ส่วนกับข้าวนั้นให้ ทหารหาซื้อจากแม่ค้าซึ่งนำมาขาย ใกล้เคียงที่เลี้ยงทหาร</p>
<p>การเลี้ยงดูวิธีที่ ๓</p>	<p>ข้อ ๑๖ การเลี้ยงดูตามวิธีที่ ๓ ให้ทหารซื้อ ข้าวและกับข้าวจาก แม่ค้าซึ่งนำมาขายใกล้เคียงที่เลี้ยงอาหาร</p>
<p>ที่เลี้ยงอาหารมี โต๊ะและม้านั่ง</p>	<p>ข้อ ๑๗ ที่เลี้ยงอาหาร ควรจัดให้มีโต๊ะม้านั่งและภาชนะอื่นๆ ตามสมควร และมีจำนวนเพียงพอ</p>
<p>เจ้าหน้าที่แพทย์ ตรวจสอบอาหารก่อน ที่ทหารจะรับประทาน</p>	<p>ข้อ ๑๘ อาหารที่ประกอบเลี้ยงและที่แม่ค้านำมาขายต้องให้ เจ้าหน้าที่แพทย์ได้ตรวจสอบเสียก่อนทุกครั้งทีทหารจะรับประทาน อาหารเสีย หรืออาหารที่ไม่สมควรให้รับประทาน ซึ่งเจ้าหน้าที่แพทย์ได้ตรวจสอบแล้วห้ามมิ ให้ทหารรับประทานหรือขายเป็นอันขาด แม่ค้าที่นำอาหารมาขายจะต้อง ควบคุมให้ เป็นไปตามระเบียบกองทัพก ว่าด้วยการควบคุมแม่ค้า</p>
<p>นายสิบเวรกอง ผู้ควบคุมผู้ควบคุมนำทหารในกองร้อยไปยังที่เลี้ยงอาหาร</p>	<p>ข้อ ๑๙ เมื่อถึงเวลารับประทานอาหาร นายสิบเวรกองร้อย เป็น ผู้ควบคุมผู้ควบคุมนำทหารในกองร้อยไปยังที่เลี้ยงอาหาร และเมื่อรับ ประทานอาหาร เสร็จแล้ว นายสิบเวรกองร้อยก็นำทหารกลับหรือจะ ผ่อนผันให้ทหาร</p>
<p>กลับได้</p>	
<p>อาหาร</p>	<p>ตามลำพังก็แล้วแต่ควร</p>
<p>เวลารับประทาน อาหารต้องระมัด ระวังมรรยาทและ ความสะอาด</p>	<p>ข้อ ๒๐ ในเวลารับประทานอาหาร ทหารจะต้องรับประทาน ณ ที่เลี้ยง ซึ่งจัดไว้เป็นของหน่วยตน และต้องระมัดระวังในเรื่องมรรยาทและ ความสะอาดเรียบร้อยตลอดเวลารับประทานอาหาร การล้างภาชนะและการ นำเศษอาหารไปทิ้งจะต้องล้างหรือทิ้งยังที่ๆ กำหนดให้</p>
<p>เรียบร้อย</p>	
<p>จัดเจ้าหน้าที่ทำ ความสะอาดที่เลี้ยง อาหาร</p>	<p>ข้อ ๒๑ เมื่อทหารรับประทานอิ่มแล้ว ให้จัดเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดที่เลี้ยงอาหาร ทั้งจัดโต๊ะและม้านั่งให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเสมอ</p>

五

มาตรา ๕

การลา

บัตรอนุญาต ข้อ ๒๒ ทหารที่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาให้ลา หรือให้ไปราชการตามล่ำฟัง จะต้องมึบัตรอนุญาตติดตัวไปด้วยเสมอ ให้ปฏิบัติในเรื่องนี้ตามข้อบังคับทหารว่าด้วยการลา ที่ ๕/๒๒๔๑

๒๔๘๐

ผู้มีอำนาจบังคับ ข้อ ๒๓ บัตรอนุญาตให้ลา นี้ เมื่อผู้มีอำนาจบังคับบัญชา หรือบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ หัวหน้าที่สารวัตรทหารขอ ดู ก็ให้ทหารนำออกให้ตรวจดูได้ ทหารผู้ใดไม่มีที่สารวัตรทหาร บัตรอนุญาตให้ถือว่าขาดราชการ

ตรวจบัตรอนุญาต
ลาได้

มีบัตรอนุญาตให้

ลาพอแก่จำนวน

ทหาร

ข้อ ๒๔ บัตรอนุญาตให้ลา จะต้องจัดทำไว้ให้มีจำนวนเพียงพอ
แก่ทหารเสมอ

มาตรา ๖

การฝึกอบรมและการทำงานประจำวัน

วันธรรมดาให้ ข้อ ๒๕ ในวันธรรมดาซึ่งมิใช่วันหยุดราชการให้มีการฝึกอบรม
ทำการฝึกอบรม ทหารเสมอ ส่วนการกำหนดรายละเอียดว่าเวลาใดจะฝึกอบรมเรื่องอะไรนั้น
ทหาร ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาจะกำหนดให้เป็นไปตามหลักสูตรและ
ระเบียบการฝึกอบรม

แตรสัญญาณ และ
สัญญาณอย่างอื่น

ทหารต้องปฏิบัติ

ตามเสียงสัญญาณ

นายสิบเวรกอง

ร้อยหรือผู้บังคับ

ข้อ ๒๖ เสียงสัญญาณที่ใช้กำหนดนัดหมายในการฝึกอบรมหรือ
ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดนั้น โดยปกติใช้แตรสัญญาณ ส่วนสัญญาณอื่น
ใดที่จะนำมาใช้อีกบ้างนั้น ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับการกรม ผู้บังคับกองพัน
หรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยทหาร เป็นผู้กำหนด

ข้อ ๒๗ ทหารจะต้องปฏิบัติตามสัญญาณประดุจเป็นคำสั่งของ
ผู้บังคับบัญชาเสมอ

ข้อ ๒๘ เมื่อถึงเวลาฝึกอบรม นายสิบเวรกองร้อย หรือผู้บังคับ
หมู่เรียกแถวทหาร ตรวจจำนวนและอื่นๆ แล้ว รายงานให้ผู้บังคับบัญชาหรือ

六

หมู่เรียกแถวทหาร ผู้ฝึกทราบ ต่อจากนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือผู้ฝึกจะดำเนินการต่อไป

ห้ามมิให้เข้าไป ข้อ ๒๕ ขณะที่กำลังฝึกอบรม มิให้ทหารผู้ใดเข้าไปในห้องที่อยู่ในห้องที่อยู่ขณะ โดยมิได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาเป็นอันขาด ในโอกาสนี้ย่อมสะดวกแก่ฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ที่จะทำความสะอาด ทหารที่ได้รับอนุญาตให้จัดการฝึกจะต้องจัดให้อยู่ ณ ที่ ๆ กำหนด

ก่อนนอนให้ตรวจ ข้อ ๓๐ ก่อนนอนให้ประชุมทหารตรวจสอบยอดจำนวนทหารทหารและสวคมนตรี แล้วนายสิบเวรกองร้อยหรือผู้บังคับหมู่ นำสวคมนตรีตามระเบียบ ให้ไว้พระสวคมนตรี เมื่อสวคมนตรีเสร็จแล้วจึงให้ทหารนอน

มิให้ทหารทำเสียง ข้อ ๓๑ เมื่อถึงเวลานอน ทหารจะต้องนอนประจำที่ห้องของตน อ้ออิงเมื่อถึงเวลา ผู้ใดที่ยังไม่นอน ห้ามมิให้ทำเสียงอ้ออิงรบกวนทหารอื่นที่นอนนอนแล้ว

เป่าแตรนอนแล้ว ข้อ ๓๒ ตั้งแต่เวลาเป่าแตรนอนไปแล้ว ห้ามมิให้ทหารออกไป ทหารจะออกไป นอกห้องที่อยู่โดยมิได้รับอนุญาต ทหารที่ได้รับอนุญาตแล้วจะต้องมีบัตรอนุญาตออกนอกห้องที่อยู่ไม่ได้ อนุญาตออกนอกห้องที่อยู่ติดตัวไปด้วย

มาตรา ๗

เหตุสำคัญ

ความจำเป็นของ ข้อ ๓๓ การใช้กำลังทหารปฏิบัติการตามเหตุการณ์ได้ทันทั่วที่ การมีเหตุสำคัญ จำเป็นจะต้องกำหนดให้มีเหตุสำคัญขึ้นไว้

กำหนดประเภท ข้อ ๓๔ ให้ผู้บังคับการมณฑลทหารบก เป็นผู้กำหนดประเภท และวิธีสั่งการ อันเกี่ยวแก่เหตุสำคัญนี้ เพื่อให้เหมาะแก่เหตุการณ์และความจำเป็นอันเกี่ยวแก่ท้องถิ่น

กำหนดรายละเอียดเมื่อมี ข้อ ๓๕ ผู้บังคับการกรม, ผู้บังคับกองพันหรือผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยทหาร จะต้องกำหนดรายละเอียดว่า เมื่อทหารผู้ใดได้ยื่น สัญญาณเหตุสำคัญ จะต้องปฏิบัติตนอย่างไร

七

มาตรา ๘

การรักษาการณ์ภายใน

จัดกองรักษาการณ์ ๓๖ หน่วยทหารที่มีกำลังตั้งแต่ ๑ กองพันขึ้นไป จัดให้มีกองภายใน เสมียนเวร รักษาการณ์ภายในตามข้อบังคับทหารว่าด้วยการรักษาการณ์ที่ ๖/๓๑๖๐ ได้ นายสิบเวร และ ตามความจำเป็น นอกจากนั้น ๒๔๘๔ พลทหารเวร

- บก.กรม และ บก.พัน จัดให้มีเสมียนเวร
- กองร้อย จัดให้มีนายสิบเวร และพลทหารเวรประจำกองร้อย หรือนายสิบเวรและพลทหารเวรอื่นใดที่สมควร
- หน่วยเสนารักษ์และสัตวรักษ์ จัดให้มีนายสิบเวรและพลทหารเวร ประจำหน่วยเสนารักษ์และสัตวรักษ์

เสมียนเวร ข้อ ๓๖ เสมียนเวรขึ้นตรงต่อนายทหารเวรประจำกรม หรือกองพัน ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย

หน้าที่เสมียนเวร ข้อ ๓๗ เสมียนเวรให้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ภายกองบังคับการ รับ - ส่ง หนังสือและติดต่อหน้าที่ราชการ ทั้งทางโทรศัพท์และเจ้าหน้าที่ติดต่อ

เสมียนเวรจะต้องอยู่ประจำที่กองบังคับการตลอดเวลาที่เป็นเวร

นายสิบเวร ข้อ ๓๘ นายสิบเวรกองร้อยหรือนายสิบเวรหน้าที่อื่นขึ้นตรงต่อผู้บังคับกองร้อย ในกิจการทั่วไป และขึ้นตรงต่อนายทหารเวรประจำกรม กองพัน ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นผู้บังคับบัญชา พลทหารเวร

หน้าที่นายสิบเวร ข้อ ๔๐ นายสิบเวรกองร้อยมีหน้าที่รักษาความสงบและระเบียบกองร้อย รักษาสรรพสิ่งของหลวงในกองร้อยดูแลความสะอาดเรียบร้อย ช่วยเหลือผู้บังคับบัญชาตามแต่จะมอบหมายให้ นอกนั้นยังมีหน้าที่

- ควบคุมทหารเมื่อถึงเวลารับประทานอาหาร
- ตรวจสอบหลับนอนของทหาร
- ตรวจสอบตราเรื่องแสงไฟในเวลาค่ำคืนให้มีความสว่างพอแก่ความจำเป็น
- รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แก่นายทหารเวรหรือผู้บังคับกองร้อย

八

หน้าที่นายสิบเวร หน้าที่อื่นๆ	ข้อ ๔๑ นายสิบเวรหน้าที่อื่นๆ (ถ้ามี) คงมีหน้าที่ในทำนองเดียวกับนายสิบเวรกองร้อย
พลทหารเวร กองร้อย	ข้อ ๔๒ พลทหารเวรกองร้อย ขึ้นตรงต่อนายสิบเวรกองร้อย ขณะที่อยู่เวรต้องประจำอยู่ในกองร้อย
หน้าที่พลทหารเวร กองร้อย หน้าที่	ข้อ ๔๓ พลทหารเวรกองร้อยมีหน้าที่รักษาความสงบและสรรพสิ่งของๆ หลวงในกองร้อยดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยนอกจากนั้นมี <ul style="list-style-type: none"> - ตรวจการหลับนอนของทหาร - ตรวจตราเรื่องแสงไฟในเวลาค่ำคืนให้มีความสว่างพอแก่ความจำเป็น
หน้าที่พลทหารเวร หน้าที่อื่น	ข้อ ๔๔ พลทหารเวรหน้าที่อื่นๆ คงมีหน้าที่ทำนองเดียวกับพลทหารกองร้อย

มาตรา ๕

การรักษาพยาบาล การตรวจร่างกาย และการสุขภาพิบาลและ อนามัย

การรักษาพยาบาล	ข้อ ๔๕ ทหารเมื่อมีการเจ็บไข้ให้ได้รับการรักษาพยาบาล ตามข้อบังคับทหารว่าด้วยการรักษาพยาบาล ที่ ๔/๒๑๑๕ ทุกประการ <p style="text-align: center;">๒๔๗๕</p>
ทหารเจ็บไข้เล็กน้อย	ข้อ ๔๖ ทหารซึ่งมีอาการเจ็บไข้เล็กน้อย ไม่สามารถจะให้การฝึกรวมประจำวันได้ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือนายสิบเวรกองร้อยรวบรวมนำไปให้เจ้าหน้าที่แพทย์ตรวจตามกำหนดเวลา เจ้าหน้าที่แพทย์ต้องให้คำชี้แจงรับรองว่าทหารผู้ใดควรส่งป่วย งดการฝึกรอยู่ที่กองร้อยหรือไม่มีการเจ็บไข้
ทหารเจ็บไข้ปัจจุบัน	ข้อ ๔๗ ทหารเจ็บไข้ปัจจุบันให้ผู้บังคับบัญชาหรือนายสิบเวรกองร้อย รีบส่งตัวไปยังหน่วยเสนารักษ์ เพื่อรับการรักษาพยาบาลโดยเร็ว ไม่ว่าจะเป็นเวลาใด

九

ทหารต้องขังเจ็บ ไข้	ข้อ ๔๘ ทหารที่ต้องขัง เมื่อมีการเจ็บไข้ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับว่า ด้วยเรือนจำทหาร ที่ ๑๐/๑๒๐๖๗ ในเรื่องการเจ็บไข้
	๒๔๘๐
ทหารหายจาก การเจ็บไข้	ข้อ ๔๙ ทหารที่หายจากการเจ็บไข้ จากหน่วยเสนารักษ์ ให้เจ้า หน้าที่แพทย์รับส่งตัวกลับหน่วยต้นสังกัดพร้อมด้วยใบส่งตัวโดยทำการติดต่อกับ เจ้าหน้าที่กองร้อยในการรับตัว
ทหารพ้นจากการ เจ็บไข้	ข้อ ๕๐ ทหารที่ฟื้นหรือทุเลาจากการเจ็บไข้ แต่กำลังกายยังไม่ สมบูรณ์พอที่จะรับราชการได้ และในกรณีเช่นนี้ เจ้าหน้าที่แพทย์ได้ส่งตัว กลับกองร้อย และลงความเห็นสมควรให้ลาไปพักผ่อนตามภูมิลำเนาภายใน กำหนดเวลาเท่าใดก็ให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดอนุมัติให้ทหารผู้นั้นลาพักผ่อน ได้ตามจำนวนวันที่เจ้าหน้าที่แพทย์กำหนด
การตรวจร่างกาย	ข้อ ๕๑ ทหารต้องได้รับการตรวจร่างกายจากเจ้าหน้าที่แพทย์ดัง ต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> - การตรวจร่างกายครั้งแรก (ทหารเข้ารับราชการใหม่) - การตรวจร่างกายประจำเดือน - การตรวจร่างกายประจำ ๖ เดือน
การตรวจร่างกาย ครั้งแรกและตรวจ ประจำ ๖ เดือน	ข้อ ๕๒ การตรวจร่างกายครั้งแรกและประจำ ๖ เดือน นั้นเป็น การตรวจละเอียด คือนอกจากจะทำการตรวจโรคต่างๆ ไปแล้วจะต้องตรวจ ขนาดหน้าอก ความสูงและชั่งน้ำหนักเป็นรายบุคคล
การตรวจร่างกาย ประจำเดือน	ข้อ ๕๓ การตรวจร่างกายประจำเดือนเป็นการตรวจโรคต่างๆ ไป อย่างธรรมดา
นำทหารไปให้ เจ้าหน้าที่แพทย์ ตรวจ	ข้อ ๕๔ เมื่อถึงกำหนด ให้มีการตรวจร่างกายทหารซึ่งเจ้าหน้าที่ แพทย์เป็นผู้กำหนด ให้ผู้บังคับบัญชานำทหารภายในกองร้อยไปให้เจ้าหน้าที่ ตรวจทุกคน เจ้าหน้าที่แพทย์จะต้องบันทึกการตรวจไว้โดยแน่นอน
รายงานการตรวจ ร่างกาย	ข้อ ๕๕ ผลของการตรวจร่างกายทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการตรวจ ครั้งแรก ตรวจประจำเดือนหรือประจำ ๖ เดือน ให้รายงานผู้บังคับบัญชา ทราบ และเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานผลการตรวจนั้นพิจารณา ถึงความสมบูรณ์ของทหารโดยทั่วไป และเปรียบเทียบกับผลของการ

ตรวจครั้งก่อน ซึ่งผลของการเปรียบเทียบนั้นจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความเอา
ใจใส่สอดส่องดูแลของผู้ได้บังคับบัญชาซึ่งมีต่อทหาร

ทหารต้องบำรุงรักษาสุขภาพ และอนามัย
และอนามัย ผู้บังคับบัญชา ทหารต้องหมั่นตรวจตรา
ตรวจตราการ สุขภาพ และอนามัย

ข้อ ๕๖ ทหารทุกคนต้องถือเป็นหน้าที่ในอันที่จะรักษาสุขภาพ
และอนามัยของตน เพื่อเป็นการบำรุงร่างกายให้เข้มแข็งปราศจากโรคภัยไข้
เจ็บเบียดเบียน

ข้อ ๕๗ ผู้บังคับบัญชาทหารทุกชั้นจะต้องเอาใจใส่สอดส่อง
ตรวจตรา เรื่องการสุขภาพ อนามัย สุขภาพและอนามัยของทหารอยู่เสมอ

มาตรา ๑๐

การส่งตัวทหารขังและการรับตัวกลับ

การส่งตัวทหารไปขัง

ข้อ ๕๘ ทหารที่กระทำความผิด ต้องส่งตัวไปขังยังเรือนจำนั้น
ให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตามข้อบังคับทหารว่าด้วยเรือนจำที่ ๑๐/๑๒๐๖ ทุก
ประการ ๒๔๘๐

การรับตัวทหารกลับ

จำกองร้อยจะต้องเขียนรายการหรือเอกสารสั่งขังให้ผู้บังคับกอง
ร้อย เช่น ชื่อแล้วจัดการให้เจ้าหน้าที่กองร้อยนำตัวไปให้เจ้าพนักงานเรือนจำ

ข้อ ๕๙ ผู้บังคับกองร้อยและจำกองร้อย จะต้องทราบที่ทหาร
ผู้ใดจะพ้นโทษวัน เวลา ใด และเมื่อได้รับแจ้งจากผู้บังคับเรือนจำ ให้ไปรับ
ตัวได้แล้ว จะต้องจัดเจ้าหน้าที่ไปรับตัวกลับคืนมาโดยเร็ว

ให้ใช้ข้อบังคับนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

รับคำสั่ง ผบ.ทบ.

(ลงชื่อ) พล.ท. หลวงเสนาณรงค์

รอง ผบ.ทบ./กองทัพบก/๑๒ ก.พ.๕๐